

De aardappelen worden na een wasbeurt in de mobiele wasser op de vrachtwagen geladen.

Telers wassen aard

Vier akkerbouwers in Zuidelijk Flevoland telen samen honderd hectare Lady Rosetta voor chipsfabrikant Fritolay. Sinds kort wassen ze met een eigen mobiele wasser, die voor een deel zijn geld ook in loonwerk moet opbrengen. Een kijkje op het erf van Jan Berend Biesheuvel, waar de installatie de afgelopen weken draaide.

Door: Egbert Jonkheer
Fotografie: Egbert Jonkheer

De vrachtwagenchauffeur van AB Texel steekt de handen nog eens diep in de broekzakken. Het duurt nog even voordat hij zijn auto weer een stukje moet verrijden. In een rustig tempo rollen de glimmende rode Lady Rosetta's van de transporteur. Achter bij de klep loopt een klein straaltje water van de losbodem. Door het wassen van de aardappelen duurt het laden van een vracht ongeveer anderhalf uur; twee keer zo lang als normaal.

Op het erf van Jan Berend Biesheuvel in Zeewolde (FI) staan meerdere vrachtwagen-aanhangers geparkeerd. In de schuur staat voor de stortbak een trailer met veldgewas. Biesheuvel bewaart een deel van zijn aardappelen op afstand en haalt die met trekker en vrachtwagenaanhanger op. Niet ideaal, maar de eigenaar van de bewaarplaats heeft nou eenmaal geen zin in een paar weken modder op zijn erf.

Naast de schuur staat een dichte trailer met daarin de wasinstallatie en een leeskamer. Samen met drie andere telers uit de buurt is Biesheuvel hier eigenaar van. De vier akkerbouwers telen honderd hectare Lady Rosetta voor chipsfabrikant Fritolay (Smiths) in Broek op Langedijk (NH). Het bedrijf kan alleen gewassen product ontvangen. De afgelopen jaren huurden de telers een mobiele wasinstallatie. Maar afgelopen winter besloten zij om er zelf een te laten samenstellen van deels twee-

dehandse en deels nieuwe onderdelen.

Het resultaat is een eenvoudige opstelling: de aardappelen komen aan de zijkant de trailer binnen, bij de kluitenscheider. De zwaardere kluiten zinken naar de bewegende bodem die ze aan de achterkant van de trailer omhoog voert. Daar vallen ze in een kipper. De aardappelen komen in de roterende wastrommel terecht waar ze schoon worden doordat ze langs elkaar wrijven. Een vijzel aan de onderzijde draait het slib met overtollig water naar buiten. Na de trommel belanden de aardappelen op een transportmat waar ze met schoon water worden nagespoeld, om vervolgens op de leestafel terecht te komen. De leeskamer biedt plaats aan vier personen. Biesheuvel: „Groot voordeel van de dichte trailer is dat bij vorst niet alles vastvriest en de mensen tijdens het lezen lekker beschut zitten. Wel zo prettig.”

'Alle cijfers komen op tafel'

Wassen is schrikken

Biesheuvel is als laatste bij de groep Rosetta-telers gekomen, die opereren onder de naam Flevotellers Rosetta. Afgelopen winter nam hij de contracten over van een collega, die om gezondheidsredenen werk moest afstoten. De contracthoeveelheid komt overeen met een areaal van 20 hectare. De teelt van de Rosetta's is Biesheuvel meegevallen, zeker gezien het rare groeiseizoen van 2006. Er zit nauwelijks doorwas in de partij, al komt er wel zo nu en dan een pop voorbij op de band. Ook gooien de mensen aan de leestafel er regelmatig

Het naspoelen van de aardappelen

Selectie van de aardappelen

appelen

een knol uit met een groene kop, die ontstaan zijn door de spoelbui in augustus. Maar het onderwatergewicht van de aardappelen is gewoonweg hoog met 440 gram. Biesheuvel: „Dat is een meevaller. Een hoog onderwatergewicht is heel interessant voor meer rendement. Vanaf 440 gram krijg ik maximale bonus. De ondergrens is 400 gram.”

Bij Fritolay gaat elke vrachtauto apart over de lijn. De partij wordt niet alleen afgerekend op basis van het ruwe product maar op basis van hoe de chips er op de lijn uitziet. Ieder uur wordt daarvoor een monster beoordeeld op bakkleur, afwijkingen en defecten. Ook die beoordeling valt Biesheuvel tot dusver reuze mee. „Het is toch even schrikken wanneer je aardappelen gaat wassen. Als je ze zo in de stortbak ziet liggen, denk je ‘dat is een mooie partij’, maar je wilt niet weten wat je allemaal ziet als je gaat wassen. Je ziet elk plekje op de schil; schurft, vreterij, groen en noem maar op.”

Op de prijzen gaat Biesheuvel liever niet in. De telers zijn met Fritolay een driejarig contract aangegaan, dat dit jaar afloopt. Komend winter gaan ze opnieuw met de chipsmaker om tafel.

Loonwerk

De telers leveren hun Rosetta's tot de jaarwisseling. Dan moeten de schuren leeg zijn. Vanaf januari is de bakkwaliteit van het ras

niet meer te garanderen en schakelt Fritolay over op andere rassen. Om te voorkomen dat de wasinstallatie na die datum stilstaat, besloten de telers ook in loonwerk te gaan wassen. Ook in het najaar komen er wel eens wat partijen tussendoor voor derden. Vanmorgen heeft Biesheuvel een paar vrachten in loonwerk gespoeld voor een fritesverwerker. Het ging om een probleempartij, die niet zomaar de fabriek in kon. „Dat was wel even wennen. Tot nu toe viel de hoeveelheid rommel op het erf mij mee. Dat was met deze partij wel even anders. Maar wat wil je ook als zo'n aangestoken partij al over een aardappelrooier wordt geladen.”

De telers rekenen ruwweg 20 euro per ton voor het wassen van de aardappelen. Wanneer een klant de mobiele wasinstallatie op zijn erf bestelt, betaalt hij minder, zeker wanneer hij het lezen zelf voor zijn rekening neemt. Soms is het nodig om een aggregaat bij te leveren omdat de apparatuur nogal wat stroom vraagt. Een afzekering op driemaal 80 ampère is een minimale vereiste.

Individualisten

Het samenwerken met de andere telers is even wennen maar bevalt Biesheuvel goed. „Je weet toch alles van elkaar. Alle cijfers komen op tafel. Dat went en je leert ervan. Groot voordeel is dat we dingen aan elkaar uit kunnen besteden en dat je elkaar scherp houdt. Tijdens het rooien gaan we bijvoorbeeld altijd even bij elkaar kijken. Het kost maar een half uurtje en samen weet je meer dan alleen. In de winter weet je bovendien over wat voor partijen je praat. Stel dat er wat mankeert aan een partij, dan heb je toch allemaal je best gedaan.” Overigens blijft wel iedereen baas over zijn eigen aardappelen en blijft de financiële afwikkeling individueel. Verregaande samenwerking is iets wat Biesheuvel toch niet gauw ziet ontstaan in Zuidelijk Flevoland. „Daarvoor zijn we hier te individueel. Je ziet dat bedrijven op eigen kracht groeien, niet door intensieve samenwerking. Dat is ook mijn strategie. Maar op sommige punten kun je elkaar versterken. Dan moet je dat niet nalaten.”

Ook de samenwerking met afnemers ziet Biesheuvel niet snel intensiever worden. De afspraken met Fritolay geeft hem een mooie vaste basis maar hij streeft bewust naar verschillende manieren van afzet. „Een deel op contract, een deel in de pool en ook altijd een deel vrij.”

HET BEDRIJF

Jan Berend Biesheuvel heeft in Zeewolde (Fl) een akkerbouwbedrijf van 57 hectare en huurt daar jaarlijks nog zo'n 50 hectare aardappelland bij. Hij telt aardappelen voor diverse doeleinden: Bildstar voor de versmarkt, Agria, Victoria en Bintje voornamelijk voor frites en Lady Rosetta voor de chips van fabrikant Fritolay. Daarnaast telt hij 12 hectare pootgoed. Het bouwplan van de grond bij huis bestaat uit zaaiuien, eerstejaars plantuien, peen, tarwe, suikerbieten, tulpen en door een samenwerking met buurman Syngenta zitten er ook kool en erwten in de rotatie. Het tulpenland is verhuurd aan een bollenkweker. Biesheuvel helpt hem bij planten en rooien en neemt de grondbewerking, spuiten en kunstmeststrooiën voor zijn rekening.

